

2015-10-10

Utbildningsdepartementet
Forskningspolitiska enheten
Mats Johnsson stf enhetschef

Socialdepartementet delges kopia

Svar på inbjudan att inkomma med underlag till regeringens forskningspolitik

Regeringen kommer under hösten 2016 att presentera en ny forskningspolitisk proposition. Den ska omfatta forskning, högre utbildning och innovation.

Målet för forskningspolitiken presenterades i propositionen *Forskning och innovation* (prop.2012/13:30). I Regeringsförklaringen 2014 har statsministern uttalat att Sverige ska vara en ledande forskningsnation och att unga forskares villkor ska förbättras. Den ska vara långsiktig, andelen kvinnliga professorer ska öka, forskningsanslagen ska fördelas jämställt samt att basanslaget för forskning kommer att prioriteras upp.

Regeringens avsikt är att i kommande proposition vidareutveckla politiken på området. Som i ett led i detta har Föreningen Sveriges socialchefer (FSS) inbjudits att komma med synpunkter och man vill också föra dialog med oss i olika frågor som kan komma att ingå i propositionen.

FSS har följande synpunkter som vi vill inkomma med och ser fram emot en dialog i dessa frågor.

Forskning och innovation

- Stor koncentration på teknik, medicin och liknande. Humaniora och samhällsvetenskap nämns men på ett ganska oinitierat sätt (bortsett från utbildning)
- Målet är att Sverige ska bli bland de främsta forskningsnationerna i världen
- Strategierna för att fördela forskningsmedel missgynnar humaniora och samhällsvetenskap. Det finns en medvetenhet om detta, men trots detta använder man sig av dessa mått. Socialt arbete ligger inte bra till här.
- Forskning inom socialt arbete nämns endast i ett sammanhang och det gäller publicerade artiklar och citeringar. Trots att socialt arbete klarar sig dåligt, ges inga förslag om extra medel till denna forskning
- I proppen specialriktas medel till forskning kring alkohol och droger (s.165) men inget nämns exempelvis om den sociala barn- och ungdomsvården. Detta är ett område som det i dagsläget finns ett stort behov av kunskap kring. Möjligheterna att få medel via forskningsråden till denna forskning är begränsad varför en statlig satsning skulle vara motiverad.

- Man poängterar vikten av nyttiggörande av forskningen, dock med en stark koncentration på nyttigheten gällande produktutveckling och företag.
- Låt kvalitetsutveckling och ledarskap inom hälsa och välfärd bli ett eget utbildnings- och forskningsområde. Här kan man öka de kompetenser som behövs för att leda och förbättra vård, omsorg och socialt arbete genom nära koppling mellan teori och praktik.
- För fram praktisknära forskning som viktig.

FSS tankar kring möjligheten att ha kommundoktorander

En verksamhet med kommundoktorander skulle kunna organiseras på liknande sätt som forskarutbildningar för aktiva lärare. Genom att ta lärdom av de problem detta system inneburit kan modellen utvecklas.

Ett av syftena med en speciell satsning på forskning inom kommunernas socialtjänst vore att förbättra strukturerna för samverkan mellan de som är verksamma på fältet och forskningsinstitutionerna dvs. oftast universitet/högskola (samma syfte som för forskning inom skola och förskola). Ett syfte är också att möjliggöra för aktiva socialarbetare att bedriva egen forskning samtidigt som man arbetar.

Anställda inom kommunernas socialtjänst ges möjlighet att delta i forskarutbildning. Staten finansierar utbildningen medan arbetsgivaren betalar den anställdes lön. Detta resonerar man kring gällande lärarutbildningen. Tidigare har staten finansierat även lärarnas löner men då man betraktar forskarutbildningen som kompetensutveckling anser man att kommunerna ska stå för lönerna.

Utbildningen ges på halvtid. Resterande tid arbetar den anställde som vanligt. Målet för lärarna har varit att uppnå en licentiatexamen vilket det också skulle kunna vara för socialarbetarna. Inom socialtjänsten finns ett antal verksamhetsområden som på olika sätt kan beforskas. I proppen specialriktas medel till forskning kring alkohol och droger (s.165) men inget nämns exempelvis om den sociala barn- och ungdomsvården. Detta är ett område som det i dagsläget finns ett stort behov av kunskap kring. Möjligheterna att få medel via forskningsråden till denna forskning är begränsad varför en statlig satsning skulle vara motiverad.

När det gäller organiseringen av kommundoktorander skulle staten kunna ge vissa universitet i uppgift att bedriva denna utbildning, förhoppningsvis universitet så nära stora arbetsplatser som möjligt. Det måste vara praktiskt möjligt för doktoranderna att kombinera utbildning och arbete. Ett alternativ till organisering är att något forskningsråd utannonserar medel till en forskarskola inom området och att intresserade universitet får söka dessa medel. Problemet skulle då kunna vara att utbildningen blir koncentrerad till en ort, vilket vore olyckligt.

Universiteten skulle svara för urval av anställda, för själva utbildningen, för handledning samt för den vetenskapliga kvaliteten. Problemställningar och syfte bör dock formuleras i samförstånd med kommunerna. Om kommunerna är anknutna till en FoU-enhet kan denna ha en central, samordnande roll i sammanhanget. Detta kan ske på olika sätt, antingen genom att personal på enheten också är knutna till ett universitet och på så sätt kan fungera som handledare, eller att enheten på olika sätt kan agera som brygga mellan akademien och praktiken, att kunna vara doktoranden behjälplig genom att i kommunerna öka förståelsen för det vetenskapliga arbetet.

Det är viktigast att dessa doktorander inte lämnas ”ensamma” då deras situation är speciell i förhållande till ”vanliga” doktorander och i förhållande till sina arbetskamrater inom kommunerna.

De svårigheter man stött på inom lärarutbildningen har bland annat handlat om att skolorna inte haft någon plan för hur man tillvaratar de resurser som de disputerade för med sig (s 103). Därför är det viktigt att någon form av karriärstege formuleras för de som går in i utbildningen. Då skulle man också kunna avtala bort det som också varit problem nämligen att anställda slutat när utbildningen varit avklarad.

Att hitta ett system för att ha kommundoktorander skulle ge ett antal vinster, som också efterlyses i proppen:

- det skulle underlätta forskning byggd på samhällets (kommunernas) behov (s 15)
- möjliggöra ett större nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap (s 15) här finns en kunskap och erfarenhet både hos kommunerna och hos deras FoU-enheter
- genom anställning i kommunen skulle det innebära tryggare villkor och förbättrade förutsättningar för doktoranderna (s 19). Man vet att man har en anställning efter avslutade studier och man vet också hur den nyvunna kunskapen kommer att utnyttjas av kommunerna
- genom den nära relationen till fältet skulle forskningen på ett direkt sätt kunna medverka till att höja kvaliteten i välfärden (s 19) och samtidigt arbeta med frågor som är angelägna för praktiken.
- denna forskning skulle bidra med den nya kunskap och förståelse för oss själva och vår omvärld som vårt komplexa och mångkulturella samhälle kräver (s 21). Olika intressenter måste samverka.

För Föreningen Sveriges socialchefer

Karl Gudmundsson, ordförande

Föreningen Sveriges socialchefer är en partipolitiskt obunden förening som verkar för utveckling av den svenska välfärdsmodellen. Vi arrangerar årligen den socialpolitiska konferensen Socialchefsdagarna. Läs mer på socialchefer.se och socialchefsdagarna.se